

Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území
a
ochranného pásma zvláště chráněného území

ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném znění
a vyhlášky č. 45/2018 Sb.

Přírodní rezervace

Lipka

Datum zpracování:

Červen 2024

1. Název zvláště chráněného území:

Lipka

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

Přírodní rezervace

3. Předměty ochrany a jejich popis

3.1 Souhrnná charakteristika předmětů ochrany

Přirozeně se vyvíjející stádia sukcesních společenstev na zaniklých podmáčených zemědělských půdách, včetně vyskytujících se podmáčených smrčín

3.2 Popis předmětů ochrany

L9.2B Podmáčené smrčiny

Vznik spontánní sukcesí na ladem ponechaných pozemcích. Některé stromy při severovýchodním okraji rezervace mohou dosahovat stáří 100 let. Dlouhodobě netěženo. Dominuje smrk ztepilý (*Picea abies*), vtroušeně borovice lesní (*Pinus sylvestris*), bříza (*Betula* sp.), topol osika (*Populus tremula*), v podrostu šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*), skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*), na trvale mokřích místech blatouch bahenní (*Caltha palustris*). Roztroušeně zastoupeno mrtvé dřevo.

X12A Nálety pionýrských dřevin, ochranářsky významné porosty

Jednotka zahrnuje porosty s dominantním zastoupením olše šedé (*Alnus incana*), smrku ztepilého (*Picea abies*), břízy bělokoré (*Betula pendula*), borovice lesní (*Pinus nigra*) a topolu osiky (*Populus tremula*)

Porosty vzniklé spontánní sukcesí na mokřích loukách, které byly od 50 let 20. století ponechány ladem. V podrostu se vyskytuje šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*), skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*), na trvale mokřích místech blatouch bahenní (*Caltha palustris*). Roztroušeně zastoupeno mrtvé dřevo.

4. Cíl ochrany

Cílem ochrany je zachování stávajících přírodních biotopů a jejich samovolný vývoj na území navrhované přírodní rezervace.

5. Základní ochranné podmínky

Základní ochranné podmínky přírodních rezervací jsou stanoveny v § 34 zákona 114/1992 Sb., v platném znění.

6. Návrh bližších ochranných podmínek

V souladu s ustanovením § 33 odst. 1 a § 44 odst. 3 zákona 114/1992 Sb., v platném znění, aby na území navržené přírodní rezervace bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- a) povolovat nebo provádět změny vodního režimu
- b) zřizovat nová myslivecká zařízení (újadiště, vnadiště, myslivecká políčka)
- c) přikrmovat nebo vnatit zvěř

7. Vymezení ochranného pásma

Zvláště vyhlášené ochranné pásmo se ve smyslu § 37 odst. 1 zákona 114/1992 Sb., v platném znění, nevyhlašuje.

8. Územně správní zařazení území

kraj:	Jihočeský
okres:	Prachatice
obec s rozšířenou působností:	Vimperk
obec s pověřeným obecním úřadem:	Vimperk
obec:	Lipka
katastrální území:	Lipka u Vimperka

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených návrhem přírodní rezervace

Katastrální území: 665550, Lipka u Vimperka

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
114/3		Ostatní plocha	Neplodná půda	16473	7096
114/1		Lesní pozemek		56203	38329
104		Lesní pozemek		104396	795
Celkem					46220

10. Předpokládaná výměra zvláště chráněného území

Celková výměra nové rezervace činí **4,622 ha**.

11. Odůvodnění návrhu

11.1 Historie ochrany území

Historie ochrany přírody této lokality se datuje od roku 1933, kdy byla zřízena Výnosem ministerstva školství přírodní památka „Lipka na Šumavě“, na ploše 0,9616 ha, za účelem ochrany (dnes na území ČR již vyhynulého) všivce žezlovitého (*Pedicularis sceptrum – carolinum*).

Všivec žezlovitý zde byl objeven známým lesnickým historikem J. E. Chadtem Ševětínským na počátku 20. století. O tomto nálezu vzápětí referoval i Kavina 1914.

Lokalita se však brzy stala cílem mnoha botaniků, kteří vzácný druh *Pedicularis sceptrum – carolinum* téměř bez omezení sbírali, takže už pravděpodobně v době oficiálního vyhlášení rezervace v roce 1933 počet herbářových položek v muzejních i soukromých sbírkách značně převyšoval početnost druhu na lokalitě. Tento fakt by sám o sobě nic neznamenal, nebýt zániku tradičního způsobu hospodaření (kosení, občasná pastva) po vyhlášení památky, takže díky tomu došlo k pozvolnému zarůstání a podmáčení lokality a k postupné změně celkových stanovištních podmínek. Další sběr všivce za takto změněných podmínek, kdy postupně mizel díky konkurenčnímu tlaku dřevin a ostatních vlhkomilných druhů, znamenal prakticky pomalý zánik lokality.

2. 10. 1958 okresní konzervátor Jiřík uvádí, že v roce 1958 našel zde pouze jeden exemplář. Dále uvádí, i nedoloženou zprávu pracovníka polesí Lipka Posla, který údajně zjistil několik rostlin mimo SPR směrem k lesovně v Lipce. Jiřík navíc dodává, že v nedávné době byl zjištěn *Pedicularis* na blízkých okolních loučkách směrem k osadě Klášterec, při revizi zde však nebyl nalezen.

31. 5. 1963 ředitelství LMŠ Vimperk oznamuje KSSPPOP v Českých Budějovicích, že v minulém roce (1962) poprvé provedli pokosení lokality a hodlají tak provádět i v tomto roce a v letech následujících. V roce 1963 na jaře zřídili též nové oplocení části rezervace, kde se nejdéle udržel *Pedicularis*. Navrhují též radikální vykácení dřevin na lokalitě.

K dalším asanačním zásahům v rezervaci však již pravděpodobně bohužel nedošlo, takže pokračující zarůstání dospělo až do dnešního stavu. I veškeré písemné zprávy o stavu rezervace tímto oznámením definitivně končí. Od roku 1963 je lokalita součástí CHKO Šumava, náleží do III. zóny ochrany přírody. V r. 2005 byla vyhlášena EVL Šumava.

V roce 2004 Práva Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava vyhlásila vyhláškou č. 6/2004 ze dne 26. 5. 2004 Přírodní rezervaci Lipka I, o rozloze 2,6881 ha. Jako předmět ochrany byla stanovena všechna stadia přirozeně se vyvíjejících společenstev na podmáčeném stanovišti. Cílem bylo vytvoření vhodných stanovištních podmínek pro kriticky ohrožený druh rostliny všivce žezlovitého a zajištění ochrany přirozeně se vyvíjejících společenstev.

Tyto předměty ochrany jsou však v příkrém rozporu s navrhovanými cíli. Všivec žezlovitý nebyl vlivem změny podmínek na lokalitě již cca 30 let pozorován.

11.2 Hlavní důvody zpracování návrhu na vyhlášení přírodní rezervace

V současné době je na daném území vyhlášena přírodní památka Lipka a přírodní rezervace Lipka I. Tato MZCHÚ jsou částečně v překryvu. Přesný průběh hranic přírodní památky Lipka není již znám. Původní předmět ochrany (kriticky ohrožený všivec žezlovitý) již zanikl. Součástí vyhlášení nové přírodní rezervace bude rovněž zrušení stávající přírodní památky Lipka (kód ÚSOP 212) a stávající přírodní rezervace Lipka I (kód ÚSOP 2266).

Průběh hranic nově navrhované přírodní rezervace je geometricky zaměřen, vychází z aktuálního stavu dotčené lokality, respektive odráží skutečný stav cenných biotopů v lokalitě. Jedná se o cenné mokřadní biotopy, na zaniklých, v minulosti obhospodařovaných loukách. Na části se vyskytuje naturový biotop L9.2B – podmáčené smrčiny, který je předmětem ochrany EVL Šumava.

11.3 K názvu zvláště chráněného území

Název odráží přítomnost blízké obce a současně vychází z původně vyhlášené přírodní rezervace a přírodní památky.

11.4 Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území

Předmětem ochrany v nově navrhovaném ZCHÚ jsou především vyskytující se přírodní biotopy. Jejich ochranou bude zajištěn hlavní předmět ochrany.

11.5 K předmětům ochrany

Předmět ochrany je vymezen tak, aby obsáhl přírodní hodnoty území nově navržené přírodní rezervace v celém jejich rozsahu a zároveň zahrnul ty předměty ochrany EVL Šumava, které se v území vyskytují.

11.6 K cílům ochrany

Cíle ochrany jsou formulovány tak, aby bylo zajištěno zachování předmětu ochrany v příznivém stavu.

11.7 K návrhu bližších ochranných podmínek

Bližší ochranné podmínky přírodní rezervace jsou navrženy tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela regulovány základními ochrannými podmínkami přírodní rezervace a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.8 K jednotlivým bližším ochranným podmínkám

ad a) povolovat nebo provádět změny vodního režimu

Předmět ochrany přírodní rezervace je vázán na stávající druh pozemků a na stávající vodní režim v lokalitě, jakožto i výskyt zvláště chráněných druhů či výskyt bioindikačních druhů. Jakákoliv změna vodního režimu by měla negativní vliv na předmět ochrany. Stanovené managementy pro jednotlivé dílčí plochy jsou stanoveny tak, aby došlo k zachování předmětu ochrany, proto jakékoliv změny ve stávajícím vodním režimu lokality jsou nežádoucí.

ad b) zřizovat nová příkrmovací zařízení

Nevhodným umístěním mysliveckých zařízení sloužících k chovu a péči o zvěř (zejména vypouštěcí zařízení, oplocení, stavby pro určité druhy krmiv, seníky, kůlny, korýtka, lizy pro zvěř, zásypy, boudy ke krmení a vytváření újedíšť) může dojít k poškození významných společenstev, která jsou předmětem ochrany, a to jak eutrofizací či jinou změnou chemizmu, mechanickým poškozením půdního povrchu a vegetace způsobeným soustředěním zvěře, tak vnášením ruderalních a nepůvodních druhů ze semen obsažených v krmivech.

ad c) přikrmovat nebo vnadit zvěř

Vnaděním i přikrmováním zvěře dochází k poškození významných společenstev, která jsou předmětem ochrany. Zejména zvýšením intenzity sešlapu vlivem vzrůstající koncentrace zvěře a ke změnám ve složení látek v půdě (zvýšuje se obsah živin v půdě, jedná se o živiny obsažené v příkrmovacích komponentech nebo živiny obsažené v trusu zvířat, která se v místech přikrmování shromažďují), které lokálně mohou mít negativní vliv na společenstva a druhy rostlin, které jsou předmětem ochrany přírodní rezervace. Dochází k eutrofizaci či jiné změně chemizmu, mechanickému poškození půdního povrchu a vegetace a k vnosu ruderalních a nepůvodních druhů ze semen obsažených v krmivech. Současně dochází ke koncentraci zvěře v dané lokalitě a ke zvýšenému okusu přirozeného zmlazení.

11.9 K vymezení hranice zvláště chráněného území

Navržená hranice přírodní rezervace je vedena převážně po hranicích parcel, případně po hranicích lesních porostů. Průběh hranic rezervace je geometricky zaměřen. Drobné překryvy jsou způsobeny použitými rozdílnými mapovými podklady (katastrální mapa, porostní mapa). Zaměření průběhu hranic odpovídá skutečnosti, respektive hranice jsou vymezeny tak, aby odrážely skutečný průběh cenného území. Hraniční body jsou v terénu označeny dřevěnými kolíky.

Přílohy:

- č. 1 – Orientační mapa
- č. 2 – Katastrální mapa se zákresem navrhované ZCHÚ
- č. 3 – Geometrické zaměření hranic včetně lomových bodů
- č. 4 – Návrh plánu péče o přírodní rezervaci Lipka